

Ett löfte

Den belgiska filmen "Ett löfte" är en stark nutidsskildring som handlar om valet och modet att leva efter sitt eget samvete. Temat är invandring och faders-uppror.

**Åldersrekommendation:
Högstadiet/Gymnasiet**

Filmhandledning av
Per Forsgren

Filmens handling

Igor lever tillsammans med sin pappa Roger ett hektiskt liv. De har en mycket lönande syssla genom att för ockerhyror hysa illegala invandrare som de samtidigt utnyttjar som gratis arbetskraft. I filmens början ser vi hur det går till när en av invandrarna, Hamidou från Burkina Faso, återser sin fru och sitt barn. De göms inuti bilarna i en biltransport och på så sätt tar de sig över gränsen till Belgien för att sedan transporteras vidare av Igor och Roger till deras gömställe. Igor och Roger har en speciell jargong tillsammans, de är fixare och entreprenörer i illegal invandring. Igor är mycket driven för sin unga ålder och tilltalar sin pappa som Roger, de bjuder invandrarna på cigaretter och förklarar för dem vilket möjligheternas land Belgien är. Detta är något som också visar sig stämna mycket väl vad gäller möjligheterna att utnyttja illegala invandrare.

En dag blir det kontroll hos Igor och Roger, de får ett anonymt tips från någon medspelare högre upp i samhällssystemet och Igor rusar huvudstupa hem från sin praktikplats som bilmekaniker för att sopa undan spåren från de illegala gästerna. I den uppjagade stämning som uppstår ramlar Hamidou ner från en byggnadsställning och skadar sig mycket allvarligt. Omtöcknad och döende ber han Igor; lova att ta hand om min fru och barn vilket Igor lovar att göra. När Roger kommer till platsen vill han inte ta Hamidou till sjukhus då det skulle

Igor och Assita knyts samman av ett löfte och ett ömsesidigt förtroende växer sakta fram.

innebära komplikationer för honom utan han täcker istället över Hamidou med en presenning och skottar sågsåpan över blodet.

För Igor innebär detta en vändpunkt, han klarar helt enkelt inte av att begrava Hamidou i husgrunden i det hus där han själv ska leva utan han börjar istället närma sig Assita för att uppfylla sitt löfte. Igor ger henne bl a pengar för att hon ska klara av att betala en av Hamidous gamla skulder. När Roger får reda på detta blir han vansinnig och miss-handlar Igor.

Trots att det är förenat med uppenbar fara fortsätter Igor att försöka hjälpa Assita, hon är från början misstänksam mot Igor men efterhand byggs ett förtroende upp mellan dem. Roger vill bli av med Assita genom att sälja henne till prostitution då hon innebär en belastning för honom, dels kan hon inte ge honom pengar och dels har hon kommit emellan Igor och honom. Igors och Rogers vänskap är nämligen ett känslomässigt band som betyder mycket för Roger. Detta band bekräftas bl a av en ring som Roger gett Igor och som Igor bokstavligen klipper av då han väljer att offra ringen för att få pengar som medel för att skydda Assita och hennes

barn från Roger. Hela tiden håller Igor Hamidous död hemlig för Assita, han vill att hon först ska komma i säkerhet hos släktingar i Italien innan han berättar sanningen för henne. Motsättningen mellan Roger och Igor trappas upp och kulminerar då Roger hittar Igor och Assita i deras gömställe i en verkstad, Igor lyckas dock kedja fast Roger i verkstaden och flyr med Assita. På tågstationen strax innan Assita ska kliva på tåget som tar henne till hennes släktingar i Italien berättar Igor sanningen om Hamidou. Assita vänder om och filmen slutar med att Igor följer efter Assita in i Belgien igen.

Igor

När vi först möter Igor är han sin pappa upp i dagen, han är vad man kallar "streetsmart" och hjälper villigt Roger med affärerna. Igor och Roger går ut på barer tillsammans med Rogers flickvän, Igor röker och dricker trots att han är väl ung för detta och Roger ger honom en tatuering som liknar den han själv har. Igor praktiserar hos en bilmekaniker för att lära upp sig men varje gång som Roger ringer så springer han huvudstupa därifrån, bilmekanikern ger honom chans på chans men Igors band till Roger är för starkt, vilket

bekräftas av ringen. De har guld och pengar men vi märker snart att mycket saknas på det känslomässiga planet. Igor har en gokart som han vill ut och köra med tillsammans med några jämnåriga kompisar, problemet är att han nästan aldrig får tid att leka med de andra. Roger har alltid nya uppgifter som Igor måste göra, falska tillstånd ska skrivas, pengar ska indrivnas från flyktingarna, ärenden ska göras m m. Igor får aldrig vara barn, när han ger löftet att ta hand om Hamidous familj tar han också på sig rollen som familjeförsörjare.

★ *Vad är det som gör att Igor väljer att hålla fast vid sitt löfte trots att han får problem med både Roger som misshandlar honom och Assita som misstror honom?*

Motsättningen mellan Igor och Roger trappas upp. När Roger ska skjutsa Assita till Köln vet Igor att någonting är i görningen. Igor trottsar nu öppet sin pappa genom att fly med Assita vilket innebär att han inte kan återvända hem igen, detta trots att Roger senare lovar att ställa allt tillrätta och att allt ska bli som förut. Igor har gjort ett val som för honom innebär att han måste ändra sin livssituation totalt, att Roger lovar att Assita inte blir såld till prostitution räcker inte. Igor säljer den ring han har fått av sin pappa för att få pengar till Assitas flykt, ringen sitter så hårt på fingret att guldsmeden får klippa av den. Igor längtar trots allt efter sin pappa och i en scen ser vi honom ringa hem, när Roger svarar lägger han dock på luren utan att säga någonting. Igor har ett tungt lass att bära på och när han och Assita är ensamma i bilmekanikerns verkstad brister det för Igor och han visar hur han känner. Under tiden letar Roger efter dem och finner dem också i verkstaden, det blir en sista uppgörelse där Igor till sist lyckas kedja fast sin pappa och flyr med Assita. Roger bönar och ber att Igor ska släppa honom fri men Igor lyssnar inte på honom längre.

★ *Igors inre utveckling blir synlig i de val han gör, valet att hjälpa Assita och valet att gå emot sin egen pappa.*

Försök sätta er in i Igors ställe.

Hur skulle du handla? Priset Igor får betala för att hålla sitt löfte är högt. Är det troligt att en ung kille orkar

med den pressen? Om vi tänker på Sverige idag, är det lätt att göra och verka gott?

Hamidou

Hamidou kommer från Burkina Faso, en före detta fransk koloni och på grund av detta talar han franska flytande och kan kommunicera med Igor och Roger. Detta är till fördel för Hamidou som för övrigt har en ganska låg status bland de andra illegala invandrarna. Rumänerna spelar av Hamidou pengar och uppträder hotande mot honom och hans familj när de ska inkassera skulder. Hela tillvaron i huset som fungerar som gemensamt gömställe för de illegala invandrarna präglas av en tärande oro, alla är hela tiden rädda för att bli upptäckta och de känner sig osäkra i det nya landet. Detta gör att de lätt kan utnyttjas av Roger som spelar hjälpare men som i själva verket är den som utnyttjar dem systematiskt.

★ *Hur ser det ut i Europa och framför allt i Sverige idag, finns det liknande sätt att utnyttja illegala flyktingar och invandrare som osynlig och billig arbetskraft? Vilka möjligheter och val har man som illegal invandrare eller flykting i Sverige?*

Roger

Roger är alltid stressad och skapar en nervös atmosfär omkring sig vart han än går, de enda gånger han verkar vara någorlunda tillfreds med tillvaron är tillsammans med sin son Igor. Roger vill verka vara en hjälpare för de illegala invandrarna, han är mån om att framstå som god och överseende men när det verkligen kommer till kritan visar han sitt rätta ansikte. För att försöka vinna Assitas förtroende skickar han in en underhuggare som mot betalning ska försöka våldta henne så att Roger kan framstå som räddare, Roger har då tidigare begravt hennes man Hamidou i husgrunden. När Assita inte längre kan tjäna något syfte skickar han ett falskt telegram för att locka henne till Köln, han erbjuder sig till och med att skjutsa henne. Detta för att där försöka sälja henne till prostitution. Varje gång han erbjuder någonting har han en baktanke och genom att utge sig som hjälpare har han makten över de illegala invandrarna, han utfärdar

bl a falska tillstånd och allt är ett spel för att kunna tjäna så mycket pengar som möjligt på dem.

★ *Samtidigt som Roger parasiterar både på den så kallade välfärdsstaten och de illegala invandrarna är han mån om att framstå som god både i förhållande till dem och Igor. Hur ser Roger på sig själv och sin relation till sin omgivning, till Igor, till Assita?*

En utbredd korruption antyds i filmen, Roger blir genom ett telefonsamtal tipsad om att det ska bli kontroll av huset. Roger anger också själv några av sina egna hyresgäster för att hålla sig på god fot med de som bestämmer högre upp i hierarkin och samtidigt sanktionerar hans verksamhet. Som alltid när Roger är vänlig, han bjuder de intet ont anande på förfriskningar, vet Igor att någonting ska hända. Med tydliga olustkänslor gömmer han sig på toaletten i restaurangen där tillslaget ska äga rum.

★ *Fundera över vem Roger är och vilken bakgrund han kan tänkas komma från. Vilken plats har han i samhället, vilka val och möjligheter har han att leva ett annat liv? Vill han överhuvudtaget leva ett annat liv eller tycker han att allt är som det ska vara?*

Bilmekanikern

Bilmekanikern har en liten men viktig roll i filmen, han har båda fötterna på jorden och vill att Igor ska lära sig ett yrke så att han har en fast grund att stå på. I början lyssnar Igor inte på bilmekanikern utan springer därifrån så fort Roger ringar. När sedan Igor letar efter ett gömställe för honom och Assita tar han med henne till bilmekanikerns tomma verkstad trots att mekanikern vid ett tidigare tillfälle då Roger kallat på Igor sagt åt honom att försvinna för gott.

★ *Varför väljer Igor att ta med Assita till just bilmekanikern när han vill gömma sig från Roger, vad är det som bilmekanikern representerar för Igor?*

Assita

Assita kommer från en annan kultur än Roger och Igor, hon lutar till en intuitiv förmåga att tolka verkligheten som står i motsats till Rogers

Igor på sin moped i starka "Ett löfte".

mer auktoritära synsätt. I en scen smörjer Assita och Hamidou in sitt barn med en salva för att skydda barnet från onda andar, de säger att de inte kan se andarna men att andarna ser dem. Igor ses vid flera tillfällen tjuvkika in i deras rum genom ett hål i väggen och i en senare scen säger Assita till Igor att hon inte litar på honom då alla vita är onda andar som vill skada hennes barn. När de genom en annan afrikansk kvinna som de träffar på sjukhuset får kontakt med en siare som spår i sand ifrågasätts intuitivt Igers lögn om att Hamidou fortfarande är i livet. Siaren säger att han inte kan se Hamidou vila bland sina förfäder och att han därför kommer att dö utomlands. Här byts Assitas och Igers roller: Assita finner en styrka i de andras gemenskap emedan Igor är den som inte har kontroll, han verkar också märkbart besvärad över att få sin lögn om Hamidous död ifrågasatt genom en spådom. Assita har även en statyett som Igor först inte får röra vid men när hennes förtroende för honom stärks får han röra vid den och till och med laga den, något som i Assitas kultur innebär ett stort förtroende.

★ *Fundera kring vad det kan innebära att komma till västerlandet från en annan kultur med en annorlunda verklighetsuppfattning. Vilka svårigheter och möjligheter finns i mötet mellan de olika kulturerna, vad kan vi lära av varandra? Vad vill vi lära? Vad är det som Assita kommer att representera för Igor och vad är det som gör att Assita till sist litar på honom?*

När de kommer till sjukhuset med Assitas sjuka barn har inte Igor pengar till att betala hela räkningen,

en vilt främmande afrikansk kvinna som är städare på sjukhuset erbjuder sig då att betala det som fattas. Det är samma kvinna som tar med dem till siaren och hon erbjuder även Assita att låna hennes ID-handlingar för att hon ska kunna ta sig över gränsen till släktingar i Italien. I en scen ser

vi Assita och Igor sitta på en parkbänk tillsammans med kvinnan, de byter huvudbonad och Igor frågar en förbipasserande vit man vilken av kvinnorna som är på fotot. Mannen svarar utan att tveka att det är Assitas foto på ID-handlingen, de tre skrattar gott åt mannens tveklösa svar.

★ *Hur ser vi egentligen på människor från andra kulturer, har vi verkligen så svårt att urskilja andras personliga drag, är andra verkligen lika som bär för oss? Hur uppfattar människor från andra kulturer oss? Tänk på kineserna som kallar västerlänningar för "långnäsor".*

Assita får stå ut med mycket när hon kommer till Belgien, hon bor i ett trist litet rum och bemöts på ett mycket nedlåtande sätt av de flesta människor runt omkring henne. I en scen i filmen ses bl a några unga pojkar urinera på henne från en bro. Assita behåller dock sin värdighet och kämpar tappert för att skydda sitt barn i det ogästvänliga landet.

★ *Fundera över hur det skulle kännas att vara i Assitas kläder, att bli mottagen på det sätt som Assita får utstå. Vad kan det bero på att de unga pojkarna i filmen ser ner på Assita till den grad att de kan urinera på henne och hennes barn, vilka orsaker kan det finnas till att de behandlar Assita på det sättet?*

Filmens form

Filmen får mycket av sin prägel genom det sätt man har valt att använda kameran, regissören har använt sig av en ganska ryckig handkamera som snabbt panorerar och ger ett speciellt uttryck. Att använda sig av rörlig handkamera är något som är vanligt i dag. Lars von Triers

Breaking the waves och *Riket*, Nicolas Winding Refns *Pusher* och de hittills två utgivna filmerna i den nyproducerade svenska Beckserien är några exempel.

★ *Fundera kring vad det kan bero på att så många regissörer idag väljer att arbeta med just rörlig handkamera, är det bara ett mode eller är det vissa stämningar i vår tid och omgivning man vill fånga genom att välja detta filmspråk?*

Ett mycket viktigt dramaturgiskt val i *Ett löfte* är hur man har valt att sluta filmen, Igor har hela tiden hållit Hamidous död hemlig för Assita men strax innan hon ska kliva på tåget som ska föra henne i säkerhet hos släktingar i Italien berättar Igor sanningen. Assita tar naturligtvis beskedet om Hamidous död hårt, hon väljer dock att inte åka till Italien utan vänder om och filmen slutar med att Igor följer efter henne mot en oviss framtid i Belgien.

★ *Varför har man valt att sluta filmen på detta sätt? Vad kommer att hända med Igor, Assita och hennes barn? Varför gör Assita valet att stanna i Belgien och att inte åka till sina släktingar i Italien där hon förmodligen skulle kunna få en något bättre tillvaro?*

PRODUKTIONSUPPGIFTER:

Manus & regi: Luc & Jean-Pierre Dardenne

Foto: Alain Marcoen

Klippning: Marie-Hélène Dozo

Musik: Jean-Marie Billy & Denis M'Punga

I ROLLERNA:

Igor – Jérémie Renier

Roger – Olivier Gourmet

Assita – Assita Ouedraogo

Hamidou – Rasmané Ouedraogo

Nabil – Hachemi Haddad

TEKNISKA UPPGIFTER:

Längd: 93 min

Format: 1:1,66

Ljud: Dolby

Censur: Från 15 år

Svensk premiär: 17.10.1997

DISTRIBUTION:

Folkets Bio, Box 2068, 103 12 Stockholm Tel: 08-402 08 23, fax: 08-402 08 27